

องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” Learning Organization of Krathumbaen “Wisetsamutthakun” School

¹ณัชรวรรณ น่วมทะนงค์ Nutchawan Numtanong

²ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์ Sakdipan Tonwimonrat

¹²คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร

¹²Faculty of Education, Silpakorn University

¹Corresponding author, e-mail: nutchawan.numtanong@gmail.com

Received June 24, 2023; Revised June 26, 2023; Accepted: March 11, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” 2) แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู และผู้บริหาร ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ การจัดการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์การ พลวัตแห่งการเรียนรู้ การเสริมพลังบุคคล และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี 2. แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” พบว่า มีแนวทางการพัฒนา 8 แนวทาง ดังนี้ 1) บุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนร่วมกันกับสมาชิกในองค์การ 2) ผู้บริหารสนับสนุน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกคนในโรงเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 3) มีการสื่อสารภายในโรงเรียนที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน 4) มีการกระจายอำนาจ ภาระงาน สู่ทุกคน ในองค์การ โดยมอบหมายตามความสามารถ ประสิทธิภาพ อย่างเหมาะสม 5) มีการจัดทำ จัดเก็บ ข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาองค์ความรู้ของโรงเรียนได้ 6) มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายในองค์การ และเผยแพร่ผลงานของ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน 7) ควรเปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน 8) นำข้อมูล ข่าวสาร กระบวนการ และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศมาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์การ

คำสำคัญ: องค์การแห่งการเรียนรู้; การจัดการความรู้; การเรียนรู้ขององค์การ

Abstract

The purpose of this research was to find out; 1) Learning organization of Krathumbaen “Wisetsamutthakhun” school 2) the developmental guidelines of Learning organization of Krathumbaen “Wisetsamutthakhun” school. The sample were 86 personnel. The research tools were an opinionnaire and interview form. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis. The results found: 1. The learning organization of Krathumbaen “Wisetsamutthakhun” in overall and each aspect were at high level. Sorted by arithmetic means, in descending order; knowledge management, organization transformation, learning organization, people empowerment and technology application. 2. There were developmental guidelines of learning organization of Krathumbaen “Wisetsamutthakhun”. 1) School personnel learn from work, and Bring knowledge to exchange together with members in the organization. 2) School director support and give opportunities to personnel in the school exchange knowledge. School director support to personnel in the school self-development always. 3) There is clear communication within the school. 4) There is a decentralization of workload to everyone in the organization. 5) Information is stored. Systematically. 6) The use of technology in work is promoted, internal communication and published works. 7) Let the community take part in policy making, School curriculum, and School activities. 8) Apply information, news, processes, and best practices to apply in the operations of the organization.

Keywords: Learning Organization; Knowledge Management; Learning Management

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความหมายของการศึกษาไว้ว่า “การศึกษา” คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงสังคม ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม เป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งการศึกษาในยุคปัจจุบันนี้มุ่งเน้นพัฒนามนุษย์ให้เป็นพลเมืองดี และเป็นพลเมืองโลกที่สมบูรณ์ พัฒนามนุษย์ให้เท่าเทียมกันทางด้านโอกาสในการดำรงชีวิตที่ดีในสังคม และสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาของแผนการพัฒนาระบบการจัดการศึกษา พ.ศ.2560 - 2579 ที่ให้ยึดหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs 2030) (สำนักงานเลขาธิการสภา

การศึกษา, 2560) การศึกษาในยุคนี้เน้นการพัฒนาบุคคลในทุกช่วงวัย ให้ได้เรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ อีกทั้งยังเป็นการเตรียมบุคลากรเข้าสู่ตลาดแรงงาน ที่มีขีดการแข่งขันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถ้าไม่มีการปรับตัว แรงงานจะไม่สามารถต่อสู้กับสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ที่สำคัญ คือ ทุกคน ต้องมีการเรียนรู้ และปรับตัวให้ก้าวทันกับทุกสถานการณ์

องค์การทางการศึกษาจะต้องเป็นหน่วยงานแรกๆ ที่ทำหน้าที่ในการเตรียมคนเข้าสู่สังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง และแข่งขันในอนาคตอันใกล้ หัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาคงหนีไม่พ้นหน่วยงานทางการศึกษา โรงเรียน สถาบันทางการศึกษาต่างๆ ที่ต้องมีการปรับตัวให้พร้อมต่อการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่สังคมต่อไป และผู้ที่ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาอย่างเช่น ครูเป็นผู้มีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาของประเทศต้องการให้สถานศึกษา หรือหน่วยงานทางการศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยให้ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามบริบทพื้นฐานของตน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม ท้องถิ่น เกิดทักษะ สมรรถนะที่สำคัญในการดำรงชีวิต เพื่อขยายขีดความสามารถ และเพิ่มศักยภาพของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ตัวชี้วัด 2.4 พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญ ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาให้เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) การส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ ทักษะกระบวนการในการแสวงหาความรู้ ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่มีความผันผวนอย่างมากในโลกปัจจุบัน และร่วมกันพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศ บุคลากรในองค์กรจึงต้องปรับตัวให้ทันกับโครงสร้าง ระบบการจัดการแบบใหม่ เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน ในบรรดาองค์กรต่างๆ โรงเรียนนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นองค์กรที่มีศักยภาพสามารถนำพา ผู้เรียน เข้าสู่โลกแห่งการแข่งขันได้ โรงเรียนกระทุ่มแบน (วิเศษสมุทคุณ) ก็เช่นกัน ต้องมีการปรับตัวเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาผู้เรียน พัฒนาชุมชน และสังคม ต่อไป ถือว่าเป็นความท้าทายของโรงเรียนอย่างยิ่งที่จะต้องปรับตัวเพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงเป็นความท้าทายของบุคลากรในองค์กรด้วยเช่นกัน ที่จะร่วมกันขับเคลื่อนองค์การสู่ความเป็นเลิศ ในด้านการปฏิบัติงาน และด้านการคาดหวังของผู้รับบริการ จึงต้องมีกระบวนการในการพัฒนา ความรู้ ความสามารถ ของบุคลากรในการทำงานและพัฒนาตนเอง พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง (งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล, 2551)

ดังนั้น องค์การแห่งการเรียนรู้จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากร ให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และนำความรู้นั้นมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการทำงานขององค์กร เพื่อให้มีความยั่งยืน แข็งแรง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ท่ามกลาง สังคมเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งทุกสังคมจะต้องมีความสามารถในการนำความรู้มาใช้ในองค์กรของตน บุคลากรในองค์กรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ พร้อมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์การให้ไปสู่ความสำเร็จ โรงเรียนกระทุ่มแบน“วิเศษสมุทคุณ”

ในฐานะที่เป็นหน่วยงานซึ่งทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับตัว เพื่อพัฒนาองค์กร และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะ ในการดำรงชีวิตในอย่างมีความสุข เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม และมีความเป็นพลโลก มีความพร้อมในการเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีแผนแบบการวิจัยในลักษณะของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว ศึกษาสถานการณ์โดยไม่มีการทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู และผู้บริหารของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” จำนวนทั้งสิ้น 106 คน ซึ่งผู้วิจัยได้จากการเปิดตารางประมาณการขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ จำนวน 86 คน (มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิ์สรณ์, 2544) จากนั้นผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบง่าย (Stratified Random sampling) เป็นผู้ให้ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา วิทยฐานะ ประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice)

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” ประกอบด้วย การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ตามแนวคิดของมาร์ควอดท์ (Marquardt, 2002) มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Five Rating Scale) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของแต่ละระดับ

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อใช้ในการหาแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แบบสอบถามเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”

1.1 ใช้แบบสอบถามของเมธูยา แยมโซติ ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.90577 มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล (เมธูยา แยมโซติ, 2556)

- 1.2 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียน
กระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ”

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บข้อมูลจาก
แบบสอบถาม

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

2.3 นำคำแนะนำ ของอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุง พัฒนาแบบสัมภาษณ์มาแก้ไขเพื่อ
พัฒนาเครื่องมือ

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” ใน
ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณารายเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตได้ดังนี้ การจัดการเรียนรู้
รองลงมาเป็น การปรับเปลี่ยนองค์การพลวัตแห่งการเรียนรู้ การเสริมพลังบุคคล และ การประยุกต์ใช้
เทคโนโลยี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงการวิเคราะห์องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุท
คุณ” ภาพรวม

ด้าน	องค์การแห่งการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	พลวัตแห่งการเรียนรู้	4.21	0.28	มาก
2.	การปรับเปลี่ยนองค์การ	4.22	0.41	มาก
3.	การเสริมพลังบุคคล	4.16	0.37	มาก
4.	การจัดการเรียนรู้	4.28	0.24	มาก
5.	การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี	4.13	0.38	มาก
รวม		4.20	0.16	มาก

2. การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” มี
แนวทางในการพัฒนา จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า

ด้านพลวัตแห่งการเรียนรู้ บุคลากรทุกคนต้องยอมรับฟังความเห็นต่าง และเรียนรู้จากการ
ทำงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย เรียนรู้จากความผิดพลาด และความสำเร็จในอดีต หาแนวทางการ
แก้ไขปัญหา เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดซ้ำ แสวงหาความรู้ จนเกิดเป็นเทคนิควิธี และนำมาใช้ในการ
ปฏิบัติงานในครั้งต่อไป มีความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน ผู้บริหารควรจัดสรรเวลา โอกาส
เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษา ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งภายในกลุ่มสาระ กลุ่มงาน หรือ ในสาย
ชั้นเดียวกัน ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น อินเทอร์เน็ต จดหมาย หรือ การประชุม เพื่อให้เกิดการการ
ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์การทำงาน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน และการ
ดำเนินงานตามโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียน ผู้บริหาร หัวหน้างานมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม
อย่างใกล้ชิด มีการถ่ายทอด ความรู้ ประสบการณ์ และเติมเต็มให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

ด้านการปรับเปลี่ยนองค์การ บุคลากรร่วมกันสร้างสรรค์องค์การให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการ
เรียนรู้เรียนของทุกคนในองค์การ มีการสื่อสารเชิงบวก เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับทุกคน ได้ทราบถึง

นโยบาย เป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน แนวปฏิบัติ และข้อตกลงต่างๆ ขององค์การที่ชัดเจนร่วมกัน พร้อมทั้งผู้บริหารเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย และแนวทางการพัฒนา องค์การ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จขององค์การตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ เปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพิ่มพูนประสบการณ์ กับหน่วยงานภายนอก ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน และงานตามโครงสร้างบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การไปในทางที่ดีขึ้น มีการกระจาย อำนาจ ภาระงาน สู่ทุกคน ในองค์การ โดยมอบหมายตามความสามารถ ประสบการณ์ อย่าง เหมาะสม ครูต้องยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในองค์การ

ด้านการเสริมพลังบุคคล ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และโอกาสใน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ เช่น ชุมชน ผู้ปกครอง สภาวิชาชีพ สถานศึกษา เพื่อนำ ข้อมูล ความรู้ มาปรับใช้ในการพัฒนางาน พัฒนาองค์การ ส่งเสริมให้ ชุมชน หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนในการร่วมกำหนด นโยบาย ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และให้สมาชิกในองค์การมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ปฏิบัติงาน การกำหนดทิศทางการทำงานขององค์การ และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ตรงตาม ความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ควรส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาตนเองอย่างเต็มกำลัง ประเมิน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างแท้จริง

ด้านการจัดการเรียนรู้ มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สืบค้นง่าย บุคลากรทุกคนสามารถ เข้าถึง นำไปใช้ประโยชน์ หรือส่งต่อได้อย่างรวดเร็ว ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร จัดทำ สารสนเทศ ของตนเอง และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ ให้มีการจัดบันทึก ข้อมูล ประสบการณ์ ที่ได้จากการร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในองค์การ อย่างเป็นระบบ สามารถนำมาศึกษาย้อนหลังได้ เข้าร่วมกิจกรรม PLC (ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของ หน่วยงานอื่นเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และพัฒนางานขององค์การให้ดีขึ้นไป จัดทำ โครงการใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ

ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งออนไลน์ ออฟไลน์มาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของสมาชิกภายในองค์การ มีการจัดอบรม พัฒนาความรู้ ทักษะ ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้กับบุคลากร สามารถนำไปใช้ในการ ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งส่งเสริม ให้บุคลากรทุกคนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงาน ใช้ เทคโนโลยี เพื่อการสื่อสารภายในองค์การ และนอกองค์การ ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ใช้เทคโนโลยี ในการเผยแพร่ผลงาน ของ นักเรียน ครู บุคลากร และโรงเรียน ใช้เทคโนโลยี เพื่อการเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศร่วมกันการปฏิบัติงานร่วมกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบของการวิจัย สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อยู่ในระดับมากซึ่งไม่ ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” มีการกำหนดโครงสร้างการ

บริหารงานที่ชัดเจน และมีการวางแผนการดำเนินงานของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกภาคส่วน ในการดำเนินงาน กิจกรรมต่างๆ ของทางโรงเรียนให้สำเร็จลุล่วง มีการส่งต่อข้อมูลการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การดำเนินงาน จากผู้รับผิดชอบงานในแต่ละฝ่ายงาน มีการสร้างความเข้าใจ และสร้างการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่าง ครูด้วยกัน ครูมีความรู้ความสามารถ และหมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้ครูจัดทำข้อมูลสารสนเทศรายบุคคล และจัดทำเอกสารชั้นเรียน เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูล เพื่อนำมาพัฒนานักเรียน พัฒนาตนเอง และพัฒนาโรงเรียนต่อไป มีการจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมีเว็บไซต์ของฝ่ายงานเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน ข้อมูลต่างๆ เพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันภายในหน่วยงาน และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการสู่ภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ รักษ์อก ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า การเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบรมราชินีนาถราชวิทยาลัย ทั้งในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี การจัดการความรู้ พลวัตการเรียนรู้ การเสริมพลังบุคคล และการเปลี่ยนแปลงองค์กร (สุชาติ รักษ์อก, 2565) และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช รัชชนบท ได้ศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า องค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน (วิรัช รัชชนบท, 2561) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวรารณ ปานเพชร ได้ศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดดอนมะนาว โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ที่ระดับมาก ประกอบด้วย พลวัตของการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์การ การเสริมพลังบุคคล การจัดการความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี (วรารณ ปานเพชร, 2560)

2. แนวทางในการพัฒนาองค์การการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” มีแนวทางในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” โดยสรุปได้ คือ บุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ และนำไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับสมาชิกในองค์การ เพื่อนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารสนับสนุน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกคนในโรงเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีการสื่อสารภายในโรงเรียนที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน กระจายอำนาจ ภาระงาน สู่ทุกคน ในองค์การ โดยมอบหมายตามความสามารถ ประสบการณ์ อย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วม กำหนด นโยบาย หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมต่าง ของโรงเรียน มีการจัดทำจัดเก็บ ข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาองค์ความรู้ของโรงเรียนได้ นำข้อมูล ข่าวสาร และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์การ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายในองค์การ และเผยแพร่ผลงานของ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ รักษ์อก ที่ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบรมราชินีนาถ

ราชวิทยาลัย พบว่า มีแนวทางในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้หลาย ดังนี้ จัดทำแบบสำรวจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร มีการจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง กำหนดวิสัยทัศน์เป้าหมายของสถานศึกษา รับฟังปัญหาจากบุคลากร ผู้บริหารให้คำปรึกษารายงานปัญหาเกี่ยวกับงาน การมอบหมายงานตามโครงสร้าง การทำงานแบบมีส่วนร่วม ประชุม วางแผน แต่งตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนงาน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่องค์ความรู้ จัดทำฐานข้อมูลกลาง พัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต 15) มีช่องทางการเข้าถึงข้อมูล (สุชาติ รักอก, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนในฐานะที่ทำหน้าที่หลักในการให้การศึกษาแก่บุคคล ทำหน้าที่เตรียมคนให้พร้อมต่อ สังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรจะต้องมีการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงาน ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินงานต่างๆ ในการขับเคลื่อนระบบการศึกษา เริ่มจากการพัฒนาบุคลากร ส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนางาน มีการบูรณาการการทำงาน และแลกเปลี่ยนข้อมูล ส่งต่อข้อมูลเพื่อการทำงานร่วมกัน และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างตรงจุด โดยแนวทางในการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ มี 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านพลวัตแห่งการเรียนรู้มีแนวทางการพัฒนา คือ (1) บุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนร่วมกันกับสมาชิกในองค์กร (2) ผู้บริหารสนับสนุน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกคนในโรงเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ 2. ด้านการปรับเปลี่ยนองค์กรมีแนวทางการพัฒนา คือ 1) มีการสื่อสารภายในโรงเรียนที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน 2) มีการกระจายอำนาจ ภาระงาน สู่ทุกคนในองค์กร โดยมอบหมายตามความสามารถ ประสบการณ์ อย่างเหมาะสม 3. ด้านการเสริมพลังบุคคลมีแนวทางการพัฒนา คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน 4. ด้านการจัดการความรู้มีแนวทางการพัฒนา คือ 1) มีการจัดทำ จัดเก็บ ข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาองค์ความรู้ของโรงเรียนได้ 2) นำข้อมูล ข่าวสาร กระบวนการ และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศมาปรับใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กร และ 5. ด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีมีแนวทางการพัฒนา คือ มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายในองค์กร และเผยแพร่ผลงานของ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน

บทสรุป

การศึกษาองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” เป็นการวิจัยเพื่อทราบถึงองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” มีการดำเนินการองค์การแห่งการเรียนรู้ในระดับมาก ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน และมีแนวทางการพัฒนาหลายแนวทาง คือ บุคลากรในโรงเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และนำความรู้ไปแลกเปลี่ยนร่วมกันกับสมาชิกในองค์กร ผู้บริหารสนับสนุน และเปิดโอกาสให้บุคลากรในโรงเรียนได้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกคนในโรงเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ มีการสื่อสารภายในโรงเรียนที่ชัดเจนเพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน กระจายอำนาจ ภาระงาน สู่ทุกคน ในองค์กร โดยมอบหมายงานตามความสามารถ ประสบการณ์ อย่างเหมาะสม จัดทำ จัดเก็บ ข้อมูลสารสนเทศ อย่างเป็นระบบ ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการ และพัฒนาองค์ความรู้ของโรงเรียนได้ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการปฏิบัติงาน การสื่อสารภายในองค์กร และเผยแพร่ผลงานของ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และโรงเรียน เปิดโอกาสให้ ชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วม กำหนด นโยบาย หลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมต่าง ของโรงเรียน นำข้อมูล ข่าวสาร กระบวนการ และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศมาปรับใช้ในการดำเนินงานขององค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษา วิจัย เรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ ดังต่อไปนี้

1. โรงเรียนต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ต้องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ หมั่นพัฒนาตนเอง พัฒนางาน เพื่อนำองค์การไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้
2. บุคลากรภายในองค์กร ต้องร่วมรับฟัง แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ในการดำเนินงานและ กิจกรรมต่างๆ
3. ผู้บริหารต้องสื่อสารกับบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน ให้เข้าใจ แนวนโยบาย แนวปฏิบัติ การดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน เพื่อดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
4. ทุกคนในองค์กรต้องมีการบูรณาการข้อมูล สารสนเทศ เพื่อลด ความซ้ำซ้อนของการปฏิบัติงาน โดยใช้ เทคโนโลยี ในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัย เรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการทำงานวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์กรเรียนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม
3. ศึกษาองค์การการเรียนรู้ของโรงเรียนกระทุ่มแบน “วิเศษสมุทคุณ” ตามแนวคิดของเชงเก้

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับ ปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ*. ประกาศลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.

- งานจัดการความรู้ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล. (2551). *องค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นอย่างไร
รู้ได้ อย่างไร? สืบค้นข้อมูล เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2566 จาก*
<https://www2.si.mahidol.ac.th/km/knowledgeassets/kmexperience/kmarticle/4134/>.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ:
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิ์สรรพ. (2544). *การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย*.
กรุงเทพฯ: ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม.
- เมธญา แยมโชติ. (2556). *การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและ
สหกรณ์. วิทยานิพนธ์ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วรารณ ปานเพชร. (2560). *องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดดอนมะนาว. การค้นคว้าอิสระ
การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- วีรภัทร รักชนบท. (2561). *องค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. การค้นคว้าอิสระ การบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุชาดา รีกอก. (2565). *แนวทางการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนบรมราชินีนาถราช
วิทยาลัย. การค้นคว้าอิสระการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*.
กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- Michael J. Marquardt. (2002). *Building the Learning Organization: A System Approach
to Quantum Improvement and Global Success*. (Palo Alto CA: Davies-Black
Publishing, Inc.

